

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС
РІК ЗАСНУВАННЯ
2002
СІЧЕНЬ
Число 1 (205)
КИЇВ 2019

Видання ГО "Товариство "Чернігівське земляцтво"

Палкий привіт учасникам ХХІІІ земляцького зібрання!

Як це сталося незабаром після відходу в інші світи гетьмана Богдана Хмельницького, як морили голодом і холодом посланника вселенського патріарха в прикордонному місті Путивлі, доки він не здався й переніс митрополію в тодішнє вросле в болото нікому ще не знане у світі містечко біля самого історичного кордону з нашим Чернігівським князівством, детально описано в знаменитому "Літописі Самовидця" та в інших історичних джерелах. І от нарешті біля Святої Софії, неподалік від Володимирської гори з монументом князю Володимиру, що тисячу років тому прийняв християнство як державну релігію, пролунали срібні дзвони, що звістили: об'єднавчий собор Української православної церкви завершився успішно! Новим предстоятелем обраний 39-річний митрополит Епіфаній (Думенко).

Рік 2018-й увійшов в історію України – та й в літопис тисячолітньої православної церкви – справді епохальною подією: 15 грудня до злато-главого Києва нарешті повернулася відібрана століттями тому московськими зверхниками митрополія.

Присутній на соборі Президент України Петро Порошенко виступив перед тисячами перемерзлих, але щасливих людей, зокрема наголосивши: "Це день остаточного здобуття незалежності від Росії. І Україна вже не буде пити, кажучи словами Тараса Шевченка, з московської чаші московську отруту".

Так, московські стратеги втратили більшість приходів, через які регулярно збирали з українських

віруючих останні копійки, а їхні місцеві прислужники більше не будуть відмовлятися соборувати загиблих на донецькій землі українських воїнів та прославляти чекіста Кирила. Недарма вони з піною на губах проклинають на всіх телеканалах вибір українського народу та ніби то передвибірну активність Президента. Як сказав архієпископ Чернігівський та Ніжинський Євстратій (Зоря): "З церковної точки зору це не заборонено. Порошенко ж православного віросповідання, а не лише Президент... Ось і Костянтин Великий був присутній на Першому Вселенському соборі і зробив усе, щоб він відбувся, коли формально ще не був християнином".

Вітаємо ж усіх із Новим роком, роком подальшого утвердження світового авторитету України.

Рада ГО "Товариство Чернігівське земляцтво"

**Убий в собі раба!
Леонід ГОРЛАЧ**

У СІЧНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ:

МИЩЕНКО Іван Маркович – 80-річчя. Народився 1 січня 1939 року в с. Красляни Прилуцького р-ну. Працював з 1965 року викладачем математики в Київській середній школі № 129. Вчитель-методист. Відмінник народної освіти України. Кандидат в майстри з шахів.

КРАВЧЕНКО Любов Макарівна – 80-річчя. Народилася 1 січня 1939 року в с. Марківці Бобровицького р-ну.

ГНИП Іван Васильович – 80-річчя. Народився 2 січня 1939 року в Носівці. Працював начальником групи відділу механізації Укроргводбуд Держводгоспу України. Нагороджений бронзовою медаллю ВДНГ.

ЧЕХЛЕНКО Раїса Пимонівна – 80-річчя. Народилася 3 січня 1939 року в с. Жукля Корюківського р-ну. Була тунельною працівницею Київського метрополітену.

УЛЯНИЧ Володимир Іванович – 80-річчя. Народився 22 січня 1939 року в с. Монастирище Ічнянського р-ну. Довгий час працював у НТТУ "КПІ", МАУП. Академік, професор, кандидат історичних наук. Автор багатьох книг з історії державності України. Нагороджений орденом "За заслуги" III ступеня та медалями.

ШУМСЬКА Галина Олександрівна – 80-річчя. Народилася 23 січня 1939 року в с. Челелів Щорського р-ну.

ДЯЧЕНКО Ніна Іванівна – 80-річчя. Народилася 26 січня 1939 року в с. Нова Басань Бобровицького р-ну. Відмінник народної освіти України. Вчитель вищої категорії.

ГУЗЬ Олександр Миколайович – 80-річчя. Народився 29 січня 1939 року в Ічні. Директор Інституту механіки ім. С. П. Тимошенка НАН України, український вчений у галузі механіки тіл, що деформуються, і механіки суцільних середовищ. Академік Національної академії наук України, лауреат Державних премій СРСР і Української РСР, автор близько 900 наукових праць, зокрема 56 монографій. Нагороджений орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня.

ТРОЦЕНКО Микола Матвійович – 80-річчя. Народився 30 січня 1939 року в с. Варварівка Бахмацького р-ну. Працював у банківській системі на різних посадах.

НАВРОЦЬКА Нінель Валентинівна – 75-річчя. Народилася 1 січня 1944 року в м. Нижній Новгород РФ. Працювала генеральним директором асоціації Товарної нумерації "САН-Україна" з впровадження штрихового кодування, зараз – генеральний директор науково-дослідного центру "Економіст".

КАЛЮЖНА Любов Миколаївна – 75-річчя. Народилася 2 січня 1944 року в с. Новий Биків Бобровицького р-ну. Працювала у газовому господарстві Бобровицького р-ну на Новобиківському цукровому заводі.

РУДЕНКО Наталія Михайлівна – 75-річчя. Народилася 20 січня 1944 року в с. Марківці Бобровицького р-ну. Працювала бухгалтером у проектному інституті "Гіпроверф". Обиралася депутатом Марківецької сільської ради.

САЄНКО Ніна Олександрівна – 75-річчя. Народилася 24 січня 1944 року в Борзні. Керівник мистецької студії ім. Олександра Саєнка, засновник художньо-меморіального музею "Садиба народного художника України Олександра Саєнка" в Борзні. Член Національної спілки художників України, заслужений діяч мистецтв України, лауреат Міжнародної літературної премії фундації родини Воскобійників. Кавалер орденів княгині Ольги III ступеня та святої Варвари.

ГРЕБІННИК Олександр Васильович – 70-річчя. Народився 1 січня 1949 року в с. Дроздовиця Городнянського р-ну. Був головним офтальмологом Міністерства оборони України. Полковник медичної служби у відставці. Кандидат медичних наук.

ЗУБОК Микола Іванович – 70-річчя. Народився 1 січня 1949 року в с. Суличівка Ріпкинського р-ну. Кандидат військових наук, професор, академік Академії наук вищої освіти України, дійсний член Академії педагогічних і соціальних наук РФ, професор кафедри менеджменту банківської діяль-

ності Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, відмінник освіти України.

МИРОНЕНКО Володимир Іванович – 70-річчя. Народився 1 січня 1949 року в смт. Талалаївка. Завідуючий лабораторією радіоелектроніки у Київському Палаці дітей та юнацтва.

ГОРОВА Раїса Олексіївна – 70-річчя. Народилася 2 січня 1949 року в с. Дегтярівка Новгород-Сіверського р-ну.

ЦИБА Григорій Артемович – 70-річчя. Народився 2 січня 1949 року в с. Старий Глибів Козелецького р-ну.

ЦИБА Григорій Петрович – 70-річчя. Народився 2 січня 1949 року в м. Остер Козелецького р-ну.

ХИХЛУХО Михайло Володимирович – 70-річчя. Народився 3 січня 1949 року в с. Андріївка Городнянського р-ну. Художник-реставратор.

ХАРЧЕНКО Борис Іванович – 70-річчя. Народився 5 січня 1949 року в смт. Ріпки. Адвокат.

ЧУБУК Микола Іванович – 70-річчя. Народився 7 січня 1949 року в с. Новий Биків Бобровицького р-ну. Член Національної спілки журналістів України і Асоціації українських письменників.

СКРИПЕЦЬ Іван Васильович – 70-річчя. Народився 11 січня 1949 року в с. Рівчак-Степанівка Носівського р-ну. Працював на різних посадах у Секретаріаті Кабінету Міністрів України. Заслужений працівник промисловості.

ШОКАЛО Олександр Андрійович – 70-річчя. Народився 13 січня 1949 року в с. Гнідинці Варвинського р-ну. Письменник, перекладач. Член Національної спілки письменників України.

ШУЛЬГА Ганна Іванівна – 70-річчя. Народилася 15 січня 1949 року в с. Окунінів Козелецького р-ну.

МАРКАШОВ Володимир Михайлович – 70-річчя. Народився 20 січня 1949 року в Острі Козелецького р-ну.

НАЗАРЕНКО Ганна Василівна – 70-річчя. Народилася 22 січня 1949 року в с. Кропивне Бахмацького р-ну. Керівник управління праці соціального захисту та захисту від наслідків Чорнобильської катастрофи Бучанської міськради Київської області.

ЛИХОШВА Ніна Олександрівна – 70-річчя. Народилася 26 січня 1949 року в Чернівці.

БОРИМСЬКА Ганна Іванівна – 70-річчя. Народилася 28 січня 1949 року в с. Грем'яч Н-Сіверського р-ну.

ОХРИМЕЦЬ Микола Олексійович – 65-річчя. Народився 1 січня 1954 року в с. Лихачів Носівського р-ну.

ПАРАСЮК Анатолій Іванович – 65-річчя. Народився 20 січня 1954 року в с. Богданівка Ніжинського р-ну.

ЦІЛЮРИК Борис Григорович – 65-річчя. Народився 21 січня 1954 року в с. Бірки Бобровицького р-ну.

ДОБРОДІЙ Ольга Анатоліївна – 65-річчя. Народилася 24 січня 1954 року в смт. Любеч Ріпкинського р-ну.

САГАЛАКОВ Борис Федорович – 65-річчя. Народився 25 січня 1954 року в м. Новий Яричів Львівської обл.

КАЗИМИР Володимир Миколайович – 60-річчя. Народився 1 січня 1959 року в с. Лугове Менського р-ну.

ШУЛЬГА Віктор Юрійович – 60-річчя. Народився 3 січня 1959 року в с. Рудівка Прилуцького р-ну.

ВЕРТАЙ Надія Василівна – 60-річчя. Народилася 5 січня 1959 року в м. Остер Козелецького р-ну.

МАЛИШКО Любов Іванівна – 60-річчя. Народилася 12 січня 1959 року в с. Чемер Козелецького р-ну.

НЕІЗВЕСТНА Тетяна Дмитрівна – 60-річчя. Народилася 16 січня 1959 року в с. Спаське Сосницького р-ну.

ПОПЛАВСЬКА Алла Петрівна – 60-річчя. Народилася 24 січня 1959 року в Прилуках.

ЛУКАШЕВИЧ Людмила Михайлівна – 55-річчя. Народилася 13 січня 1964 року в Києві, батьки з с. Авдіївка Сосницького р-ну.

Дорогі земляки!

Рада ГО "Товариство "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім доброго здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного добротворства в ім'я рідної землі.

Того грудневого вечора в конференц-залі Міжнародного виставкового центру було людно – адже на традиційну конференцію зібралося понад сто керівників районних відділень та об'єднань, членів та почесних членів Ради, делегатів. Відразу ж запанувала атмосфера єднання, той особливий родинний дух, що панує в нашому громадському об'єднанні ось уже багато років.

Єднаймося!

На пропозицію із залу було обрано робочу президію, до якої увійшли голова Ради земляцтва Віктор Ткаченко, виконавчий директор Тетяна Літошко та голова ревізійної комісії Олег Проценко.

На порядку денному стояло чотири питання: звіт голови Ради за поточний рік, звіт ревізійної комісії, вибори нового очільника земляцтва та інформація про загальні збори.

З першого питання доповів лаконічно й фактологічно, зробивши аналіз роботи всіх підрозділів та повідомивши про плани на майбутній рік, Віктор Ткаченко (доповідь друкується окремо).

В доповіді голови ревкомісії Олега Проценка було проаналізовано фінансову ситуацію в земляцтві, названо конкретні цифри надходжень і витрат, а також потребу активізувати збір добровільних внесків та пожертвувати від організацій, оскільки державна підтримка діяльності патріотичної громадської організації повністю відсутня, хоча вона багато робить для державотворення. Помітна різниця в фінансуванні громади поміж різними районними відділеннями, що продиктоване можливостями їхніх керівників.

Обидві фундаментальні доповіді викликали жваву дискусію, рясну на різні пропозиції, на переліки добрих справ, які були зроблені впродовж року.

Першим виголосив слово відомий лікар-меценат, доктор медичних наук із Прилук Олег Шекера. Схваливши роботу земляцтва, він висловив по-

бажання, щоб у наступному році земляцтво підтримало ініціативу українських лікарів, з якою вони вже звернулися до Президента України, Верховної Ради України про відзначення на державному рівні 275-річчя від дня народження уродженця Чернігівщини видатного медика із світовим ім'ям Данила Самойловича.

У виступі голови Всеукраїнської Спілки ветеранів воєн генерал-майора Володимира Поповича прозвучала схвальна оцінка роботи нашого земляцтва, інформація про тісне співробітництво з чернігівцями, а також нарікання на те, що ветеранська Спілка вперше від 1959 року позбавлена державної підтримки. А ще нагородив Грамотами групу наших земляків.

Ніна Саєнко розповіла про спільний з Українським культурним фондом проект збереження музеїв та наголосила, що музеї животіють, закриваються книгозбірні, без державної підтримки залишаються питання духовності.

– Міняються Президенти, міністри, а наше земляцтво працює незмінно потужно, – відзначила Надія Голота. – І цього разу доповідь голови Віктора Ткаченка оригінальна, повчальна. Серед земляків є у нас група активних, а є пасивна. Активні створюють позитивну ауру. Саме вони й дали можливість стільки зробити.

Керівник Бахмацького відділення Олександр Пухалко зупинився на питанні залучення молоді – адже цього року до земляцтва записався всього один молодик. У нас же активно працює 96-річний ветеран Володимир

Хільчевський, в якого є чому повчитися. З 90 членів відділення активно трудяться якихось 25, решта приходять раз на рік на загальні збори. Та й для поліпшення фінансових справ бажано б залучати можних людей, навіть із Чернігівщини. Треба розробляти загальноземляцькі заходи – наприклад, пройти чернігівськими шляхами Т. Шевченка. Варто створити пантеон видатних чернігівців. Ми почали записувати пісні (понад сто уже є) з вуст старожилів. Варто було б провести краєзнавчий конкурс серед школярів Чернігівщини.

Недавно обраний голова Ніжинського відділення Олександр Харченко повідомив, що земляки беруть участь у всіх заходах на малій батьківщині, найсвіжіше – участь у всесвітньому з'їзді археологів.

Тетяна Літошко запропонувала залишити незмінною суму внесків, а також обрати головою земляцтва Віктора Ткаченка.

Цю пропозицію, як і попередні, зал зустрів оплесками й проголосував одностайно.

Віктор Ткаченко подякував Миколі Ткачу, Петру Захарченку, Володимиру Буглаку за плідну роботу, присутнім за довіру й повідомив, що новими членами Ради замість переведених у статус почесних стали Станіслав Довгий, Віктор Кузуб та Олександр Харченко.

Одностайним голосуванням роботу земляцтва визнано задовільною.

Тетяна ЛІТОШКО
Фото Ганни СКРИПКИ

РІК

Життя нашої рідної Сіверщини – це віддзеркалення життя всієї України, бо ми є маленькою часточкою великого волелюбного козацького народу, що змушений знову доказувати природне право на достойне життя серед вільних незалежних народів.

Для нас рік, що добігає кінця, був складним і непередбачуваним, як життя – смугастим. Ми раділи тому, що скоро матимемо помісну церкву, що зібрали хороший урожай, що наша Чернігівщина йде попереду всієї України у процесі децентралізації та поступово віддає владу на місця, створюючи територіальні громади.

великих перемін

Цей рік поповнив і реєстр тих, кого ми втратили у цій неоголошеній нам війні. Близько двох сотень воїнів не повернулися в рідні оселі до своїх родин. Принагідно хочу подякувати всім землякам, а особливо Прилуцькому (Павло Кривонос), Ічнянському (Микола Вощевський), Сосницькому (Олексій Орехович), Бобровицькому (Андрій Пінчук), Носівському (Григорій Шкробель) відділенням, які

впродовж чотирьох років не залишають поза увагою наших хлопців на передовій, а також тих, хто з тяжкими ранами опинився на лікарняних ліжках, допомагають їх родинам і матерям на Чернігівщині.

Сьогодні вся Україна схиляє голови перед мужніми українцями, які з 26 квітня 1986 року і до останніх днів стояли на захисті людства від Чорнобильської чуми. Низький уклін вам від нашої громади.

А коли на Ічнянщині почали гриміти вибухи на артилерійському складі, що десятки років не нагадував про себе раніше, коли вкотре за часів незалежності озвався бідую той склад (як на мене – причини лежать на поверхні), вкотре наші земляки виявилися справжніми патріотами малої батьківщини, підтримавши ічнянців і матеріально, і морально. Ічнянське відділення спорядило три автомобілі всіякого збіжжя для постраждалих вже в перші години після вибухів, а наступного дня відреагували профспілкова організація Генеральної дирекції іноземних представництв (Павло Кривонос та Микола Гордієнко, очільники Прилуцького відділення), Київська торгово-промислова палата (Микола Засульський, керівник Новгород-Сіверського відділення), Сосницьке відділення (керівник Олексій Орехович), Ніжинське відділення (керівник Олександр Харченко), Міжнародний виставковий центр (Анатолій Ткаченко, Чернігівське відділення, керівник Андрій Жинський) та ще багато земляків з Варвинського, Куликівського, молодіжного відділення стали в ті дні волонтерами добрих справ.

Як і в попередні роки, консолідуною земляцькою акцією була толока в Пирогові. Тільки завдяки нам добротна хата з Калюжинців та довкілля біля неї з кожною весною – наперекір диктату часу – ніби молодіє, привертаючи увагу численних гостей музею з різних куточків світу.

Після втрати Героя України, борця за незалежність нашої держави,

автора Акту проголошення незалежності України, Шевченківського лауреата Левка Григоровича Лук'яненка з ініціативи земляцтва в Чернігівській хаті була створена меморіальна кімната, а в День незалежності України там же відбулося відкриття виставки "Лицар гідності й свободи".

А ще в Пирогові відновлена перевезена з села Городище Менського району унікальна дерев'яна церква XVIII ст. Вже освячені хрести на банях, йде внутрішнє оздоблення храму. Це стало можливим дякуючи синам незабутнього Олексі Довгого Тарасу й Станіславу, який нині очолює Менське відділення. Незабаром унікальний храм, в якому ведуться опоряджувальні роботи, буде приймати всіх віруючих, зігріваючи їх теплом Сіверського краю.

Не зраджуючи основним постулатам в діяльності земляцтва – збереження здобутків наших предків, відображення трагічних подій в житті сіверян, земляки продовжували увіковічнювати в слові історію і буття нашого краю. Були видані книги:

◆ "Ічнянщина: першоджерела" Миколи Терещенка і Віталія Шевченка про історію краю в документах;

◆ збірка поезій Ольги Штепи, лауреата літературних премій;

◆ "Село. Зійти з безпам'ятства". Том 1, "Село. Трудний шлях відмосковлення". Том 2, автор Микола Тимошик – публіцистична оповідь про історію України з козацької доби і до семидесятих років минулого століття через призму життя одного села;

◆ "Час рікою пливе" – Микола Будлянський про історію козацького селища Олишівка у Козелецькому районі;

◆ "Долі репресованих земляків. Чернігівський район" – дослідження краєзнавців Чернігівського району під керівництвом Андрія Курданова;

◆ Бобровицьке відділення – "Співучі Піски", автор Дмитро Головка – книга, в якій, як у краплині роси, відбивається доля цілого покоління;

◆ Куликівське відділення – "Ковчин. Історія села від найдавніших часів до 2017 року", в якій висвітлюється доля села в контексті історії України;

◆ "Неперебутне" Леоніда Горлача – про невігадані історії з часів і доріг його життя, про зустрічі з непересічними людьми, нашими сучасниками;

Як би активно не працювали ми сьогодні, але треба не забувати про день завтрашній нашої громади. Бачиться він мені тільки у залученні молодих вихідців із Сіверщини, які поділяють наші прагнення допомогти малій батьківщині. Адже хтось із нас, успішних і впевнених у собі вчорашніх чернігівців, має подбати, щоб чи то молодий родич, чи такий же односелець потрапив не в середовище кримінальних авторитетів, а в товариство інтелектуальних людей, яким дороге знамено України, а не шмат ковбаси, відібраний у ближнього. Ця робота має проводитися в кожному районному відділенні, а не лише в молодіжному.

◆ Козелецьке відділення – "Затоплена придніпровська цивілізація. Історія. Людські долі", автор Катерина Кузьменко-Лісовенко, яка описала про трагічні події в житті переселенців із затоплених сіл рукотворним Київським морем.

Цей перелік можна продовжувати довго. Але я хочу щиро подякувати тим, хто віддав свої сили і здоров'я на творення книжок задля збереження історичної спадщини.

А ще – вибачитись перед тими авторами, кого я сьогодні не назвав.

Щоб завершити цю тему, слід подякувати Ічнянському об'єднанню літераторів "Криниця", які впродовж багатьох років за духовної і матеріальної підтримки Миколи Вошецького та Віктора Кияновського продовжують літературним словом відтворювати життя Ічнянщини.

Вже вісімнадцять років поспіль Андрій Пінчук, Дмитро Головка, Іван Сидоренко підтримують проведення започаткованого земляцтвом літературно-мистецького конкурсу "Добрідень, тобі, Україно моя!".

Величезну просвітницьку роботу проводить Надія Кольцова з Варвинського відділення. Це і вечори пам'яті, і літературні читання, і перегляд створених нею документальних фільмів про Другу світову війну, про Голодомор, концертні заходи до державних свят та інше.

Голова Бахмацького відділення Олександр Пухкал разом з однодумцями здійснили ряд поїздок по Чернігівщині з просвітницькою місією.

Щиро дякую також невгамовному Андрію Курданову, члену Чернігівського відділення, який за покликом душі здійснює краєзнавчі пошуки забутої історії духовних храмів, відтворює у слові життя неординарних особистостей, організовує

пошукові роботи безіменних героїв Другої світової, формує туристичні маршрути пам'ятними місцями Чернігівщини.

Сергій Граб з Ріпкинського відділення вже багато років виготовляє копії картин про древній Любеч, які поповнюють експозиції музейного комплексу "Древній Любеч", а Алла Гуртова матеріально підтримує збереження історичних артефактів музею.

В цьому контексті хочу відзвітувати вам, що цьогоріч земляцтво вибороло грант Українського культурного фонду на реалізацію проекту "Знати, берегти, любити". До участі у конкурсі було залучено понад 300 науковців, мистецтвознавців, літераторів, краєзнавців, працівників сфери культури і туризму, педагогів, школярів – а все це наші земляки. Були створені тимчасові експертські робочі групи, які досліджували діяльність сільських музеїв у районах Чернігівської області: Коропському – меморіальний музей М.І. Кибальчича, Борзнянському – художньо-меморіальний музей "Садиба народного художника України Олександра Саєнка", Ріпкинському – історико-археологічний музейний комплекс "Древній Любеч", Бобровицькому – Пісківський історико-меморіальний музей П.Г. Тичини, Чернігівському – Садиба родини Лизогубів.

Проведені семінари у кожному музейному закладі. Підготовлені та розміщені у ЗМІ, Інтернет-ресурсах, електронних носіях матеріали про пам'ятки історії Чернігівщини та об'єкти дослідження.

Створено документальний фільм "ЗНАТИ, БЕРЕГТИ, ЛЮБИТИ", видані довідники-путівники по кожному музею. На збереження одного з головних експонатів Садиби родини Лизогубів дерев'яної козацької Георгіївської церкви XVII ст. передано 5 000 грн. Також планується по завершенні фінансових розрахунків за проектом на благодійні кошти учасників придбати для кожного музею мультимедійні системи.

Минулої середи Андрій Курданов

презентував фільм "Знати, берегти, любити" та путівники широкому загалу у Чернігівській обласній бібліотеці ім. Короленка.

В полі зору залишались пам'ятники видатним землякам: у Талалаївському районі відновлено місце поховання Василя Горленка; встановлена меморіальна дошка на будинку сільради у селі Смолин Миколі Компанцю; завершені опоряджувальні роботи біля пам'ятника українському кобзарю на Срібнянщині.

Ще одна соціальна проблема перебувала у полі зору земляків:

◆ за активної участі Євгенії Макаренко та Олега Шекери (Прилуцьке відділення) здійснено медичний огляд дітей будинку "Надія" у Прилуках, завезені потрібні побутові речі, спортивний інвентар, солодощі, фрукти;

◆ жодна поїздка Тетяни Синякової на Коропщину не обходиться без відвідин інтернату у Вишеньках. Діти отримали новенький телевізор, ортопедичні матраци, меблі, приладдя для навчання, тощо;

◆ Микола Засульський разом з активом Новгород-Сіверського відділення та Леонідом Соколовим, керівником благодійного фонду "Від серця до серця", до Дня захисту дітей відвідали малу батьківщину, де представникам шкіл району були вручені солодкі подарунки, канцелярське приладдя, текстильні вироби, іграшки, дитячі речі, засоби гігієни. А будинку культури – газонокосилку, бензопилу. Для районної лікарні передані лікарські препарати та медичне обладнання.

Не залишалися поза увагою і обездолені самотні люди похилого

віку. До місць їх перебування доправлялись одяг, засоби гігієни, постільна білизна, посуд, продукти харчування, тощо. Активними були корюківці, бобровичани, сосничани.

Друзі!

Сьогодні ви не почули від мене традиційного звіту про роботу кожного з районних відділень. Зробив я це з розумінням того, що кожен із вас є постійним читачем нашого часопису "Отчий поріг" та земляцького сайту, які кожна значуща подія в житті земляцтва, кожна добра справа висвітлюють на своїх сторінках. Дякую вам, Леоніде Никифоровичу та Олексію Федоровичу! Якщо про якусь подію не написали наші видання, то це провина вас самих. Надавайте вчасно матеріали до редакції.

На жаль, вже з вересня наші передплатники на Чернігівщині отримують газету з переборами або взагалі не отримують. А це тому, що Чернігівська область потрапила під новий експеримент Укрпошти і поштові відділення у селах, де населення менше 2000, ліквідували, а поштальйонів звільнили. Ми це розуміємо і газету, в жодному разі, не зменшуючи наклад, донесемо до всіх наших читачів. Над цим працюють керівники відділень разом з нашим штабом.

Ознайомившись із звітами про роботу відділень, я дійшов висновку, що за двадцять два роки нашої благодійної діяльності практично кожне відділення знайшло свою нішу.

Наприклад: Прилуцьке відділення в рамках культпросвітницької роботи створило вже 5 Шевченківських світлиць у Прилуцькому, Срібнянському і Талалаївському районах та по-

повнює їх новими експонатами; борзнянці підтримували спорт та започаткували і вже п'ять років поспіль проводять конкурс рибалок, учасниками яких є як затяті рибалки, так і початківці. До цього долучились і ветерани; Семенівське відділення продовжує щорічні змагання на кубок земляцтва з настільного тенісу; молодіжне відділення кожного року бере участь у традиційних "Пробігах під каштанами" та у марафонах пам'яті в День незалежності України. А ще є співорганізатором чемпіонату Чернігівського району серед учнівської молоді з інтелектуальної гри "Що, де, коли?"; Ніжинське відділення на чолі з Олександром Харченком вже провели ряд спортивно-культурних заходів серед молоді Ніжинщини; Козелецьке відділення продовжує розвивати тему збереження пам'яті про затоплені села та переселенців, разом з районним активом організує водні походи до Десни, аж до берегів Козелеччини; Варвинське відділення, опікуючись районною організацією ветеранів, щорічно організує для них цікаві екскурсії до столиці та відзнаки; ветеранське відділення (Сергій Кудін) відвідує ветеранів Другої світової, які вже за станом здоров'я не полишають домівок, а з ветеранами-миротвор-

цями здійснюють просвітницькі та військово-патріотичні акції; всі відділення були учасниками ярмарок та Днів міст і сіл на своїй малій батьківщині.

Підсумовуючи роботу за рік, відділення подали клопотання про відзначення найбільш активних земляків. Нагороди знайдуть своїх героїв, а вручені вони будуть на зустрічі земляків 11 січня 2019 року.

Впродовж року відбувалися засідання Ради земляцтва, на яких йшлося як про генеральні напрямки роботи земляцтва, так і про поточні справи, надиктовані самим життям. І тут слід сказати добре слово про більшість почесних членів Ради, які залишаються активними в повсякденній роботі земляцтва, передають свій багатий досвід молодшим. Це Микола Борщ, Петро Медвідь, Володимир Пушкар'юв, Іван Майдан, Петро Назимко, Віктор Черненко та багато інших. Честь і хвала вам, славні ветерани!

На звітних зборах у жовтні–листопаді змінили своїх керівників Коропське, Менське і Ніжинське відділення. Про це ми поговоримо пізніше при вирішенні організаційних питань.

Та як би активно не працювали ми сьогодні, але треба не забувати про день завтрашній нашої громади. Бачиться він мені тільки у залученні молодих вихідців із Сіверщини, які поділяють наші прагнення допомогти малій батьківщині. Адже хтось із нас, успішних і впевнених у собі вчорашніх чернігівців, має подбати, щоб чи то молодий родич, чи такий же односелець потрапив не в середовище кримінальних авторитетів, а в товариство інтелектуальних людей, яким дороге знамено України, а не шмат

ковбаси, відібраний у ближнього. Ця робота має проводитися в кожному районному відділенні, а не лише в молодіжному.

І насамкінець, хочу щиро подякувати всім землякам за те, що не забувають своє селянське коріння і чим можуть підтримують тих, хто сьогодні потерпає на рідній землі у прохолодних хатах, без медичної допомоги, від безгрошів'я, ба – навіть без пошти.

Та що там говорити – дорого нам обходяться експерименти нинішньої влади. Але ми сильні духом, міцні в нашій єдності і гідно переборемо труднощі, сподіваюсь, тимчасові. Заради нашого майбутнього ми не маємо права навіть у найпотаємніших куточках душі виношувати сумніви про незгоди, які нам пророкують.

А тому, давайте окреслимо деякі плани вже на наступний рік: організувати гідне відзначення пам'яті Пантелеймона Куліша до 200-ліття від дня народження; у співпраці з Малою академією створити малу академію Чернігівщини для обдарованих дітей і оточити нашою турботою; підготувати до друку та видати книги про відомих чернігівчан, які внесли свою лепту в розвиток світової науки; на знак вдячності нашим матерям, видати збірку про знаменитих жінок сіверянок; продовжити співпрацю з земляцтвами областей України та іншими громадськими організаціями, співзвучними у своїй діяльності з нашим курсом. Ну, і, звичайно ж, – працювати над вже започаткованими проектами.

Успіхів нам у цьому!

**Фото Ганни СКРИПКИ
та Олексія ОРЕХОВИЧА**

Координаторство діяльності Асоціації земляцтв областей України наразі здійснює Черкаське земляцтво "Шевченків край". Саме тому 21 грудня представники Асоціації відвідали Черкаси. Товариство "Чернігівське земляцтво" представляв член Ради, голова молодіжного відділення Валерій Демченко.

В краю Богдана і Тараса

Подорож розпочалася з відвідин Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького. Члени делегації мали можливість поспілкуватися з керівництвом, науково-педагогічним складом та студентами. Ректор університету Олександр Черевко розповів присутнім про особливості закладу освіти, його минуле та сьогодення.

Гості отримали й чудову нагоду відвідати музей українського рушника, де представлені численні експонати з різних куточків України (найдавніший з них датується початком XVIII ст.) та ознайомитися з роботою сучасної військової кафедри університету.

Дорогою до обласного краєзнавчого музею, де присутніх чекала цікава та інформаційно насичена екскурсійна програма, делегація зробила декілька зупинок і покладанням квітів вшанувала пам'ять Тараса Шевченка, Василя Симоненка та інших визначних особистостей Черкащини, а також вшанувала пам'ять загиблих під час Другої

світової війни біля Меморіалу загиблих воїнів на горі поблизу Дніпра.

Після насиченої екскурсійної програми представники Асоціації зустрілися з керівництвом області. Заступник голови Черкаського земляцтва Борис Пономаренко вручив керівнику Черкаської ОДА Олександру Вельбівцю погруддя Василя Симоненка, а керівник молодіжки нашого Товариства Валерій Демченко вручив губернатору та організаторам заходу пам'ятні

подарунки, книги від Чернігівського земляцтва. Усі присутні отримали нагоду розповісти про роботу своїх земляцтв, поділитися досвідом, поспілкуватися з керманічами області.

ДАРУНКИ МАЛЕЧІ

Удень Святого Миколая отримав приємну можливість відчутти і себе Миколайчиком, коли від імені молодіжного відділення та від себе особисто передав кілька ящиків подарункових наборів Голосіївській районній організації товариства Червоного Хреста.

Ці та інші набори солодощів, надані благодійниками та небайдужими, будуть передані маленьким мешканцям Голосієва: дітям сімей воїнів та загиблих в ООС, дітям з сімей внутрішньо

переміщених осіб, які тимчасово проживають на території Голосіївського району, дітям-сиротам та іншій малечі.

Принагідно, хочеться висловити слова щирої вдячності співробітникам та волонтерам Червоного Хреста за їх самовіддану роботу та багатолітню плідну співпрацю на ниві доброчинності.

Валерій ДЕМЧЕНКО,
голова молодіжного відділення
Фото автора

На Святого Миколая

Серед зимового грудня є особливий день – день Святого Миколая. Він кожному нагадує про Боже бажання творити дива та дарує передчуття свята.

Кожного року цього дня "Прилуцький обласний будинок дитини "Надія" теж святкує. Розділити з дітьми радість свята завітали представники Чернігівського земляцтва. Вони – постійні друзі дитячого будинку, починаючи з 2003 року. Євгенія Макаренко, активістка Прилуцького відділення, доктор політичних наук, професор кафедри міжнародної інформації Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса

Шевченка, стала очільником делегації викладачів і студентів цього університету. Величезний Сніговик роздавав привезені подарунки малечі.

Потім діток привітав Святий Миколай – Олег Шекера, доктор медичних наук, професор, директор інституту сімейної медицини Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика. Він привіз своїх колег і студентів з подарунками та солодощами.

Діти були щиро здивовані та щасливі, а гості – приємно вражені дитячою вихованістю та артистизмом.

Головний лікар будинку дитини Надія

Ющенко побажала всім миру і спокою, щастя, здоров'я і завяття на майбутнє.

Для того, щоб ця подія стала можливою, була заздалегідь проведена велика робота з підготовки візиту. За активної благодійної участі та небайдужості активістів Прилуцького відділення були зібрані кошти для закупівлі необхідних речей для щоденних потреб дитячого будинку, а для діток – подарунки. Павло Кривонос, голова Прилуцького відділення, надав комфортабельний автобус.

Дякуємо всім, хто приєднався до благодійної акції.

Актив Прилуцького відділення

Загадка Марківців

Давно доведено, що незнання історії власної країни часто обертається лихом; кожному поколінню доводиться дорого платити за історичне невігластво.

Останнім часом почастишали публікації, які стосуються історії виникнення сіл, селищ та міст нашої держави. От тільки джерел для пересічної людини обмаль. Тоді приходять на допомогу небайдужі односельці, альтруїсти й патріоти.

З когорти саме таких людей кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник Центрального державного історичного архіву України в Києві Олександр Пономарьов. Він невтомно досліджує архівні документи, щоб визначити, коли почали існувати Марківці Бобровицького району. Це саме те село, до якого двадцять п'ять років тому

доля привела Олександра Михайловича з Луганщини. Майже рік досліджував він матеріали ревізій вісімнадцятого століття та інші архівні документи. І за результатами досліджень відбулася зустріч у приміщенні Марковецької школи, де були присутні члени Бобровицького осередку Чернігівського земляцтва, представники козацької старшини, працівники Марковецького старостинського округу, працівники культури та учасники літературно-поетичного салону "Джерело".

Виступ Олександра Пономарьова підвів аудиторію слухачів до того, що на 1708–1709 роки Марківці вже існували.

Тож і виходить, що настання 2019 року може знаменувати триста десятю річницю існування села, бо для когось Бобровицькі Марківці – лише крихітна позначка на мапі України, а для марківчан – невід'ємна частина історії і традицій кожної родини і роду.

Лариса ІВАНЬКО,
вчитель Марковецької школи

Про таку книгу мріяло багато наших земляків, вихідців із Козелеччини, ще з тих часів, коли в лоні нашого столичного об'єднання патріотів почали гуртуватися позбавлені права вклонитися рідним прадідівським могилам вихідці з Старого й Нового Глибова, Окунива, Сорокошичів та під проводом особливо активних братів Володимира й Михайла Йовенків літньої пори вирушати на малу батьківщину. Вирушати наперекір поруйнованій долі, яка вчинила наругу над могилами предків і над душами живих.

Справді, шість штучних морів, спланованих московськими нелюдами, практично умертвили Дніпро, завдали удару передусім генетичному коду українського народу. З сатанинською методичністю, починаючи з 30-х років минулого століття, коли на місці козацької слави звели Дніпрогес, вони завдавали удар за ударом священній родючій землі, аж доки не поховали в стоячі болотяні води 8000 квадратних кілометрів суші. Ось як про це пише автор книги "Затоплена Придніпровська цивілізація" – і ця назва дуже точно передає суть нашої трагедії – Катерина Кузьменко-Лісовенко в передмові: "Це не просто територія, а наша рідна земля. Та найбільшого удару зазнали жителі затопленої зони. Насильно переселено близько 3 млн. людей, понад 50 000 сімей із майже 3000 населених пунктів – вікових поселень по Дніпру... Переселення стало болючою раною, драмою всього їхнього життя і наступних поколінь. Не було спокою ні живим, ні мертвим, бо безжалісно затопили 10000 цвинтарів (із них частину перепоховали), 5 мільйонів могил".

Отже, на цій глобальній картині знищення серцевини України села Старий і Новий Глибів та Окунинів, про які в ос-

новному йдеться в документально-публіцистичному дослідженні шановної авторки, займають тільки якусь дрібку, та й цього достатньо, щоб оголосити ганьбу творцям трагедії планетарного масшта-

бу. Катерина Кузьменко-Лісовенко, заслужена вчителька, автор кількох краєзнавчих книг, і в цьому разі не брала на себе роль дослідниці української екології з позицій вченого чи державного діяча, але ретельно зібрані виступи безкорінних глибівчан чи окунинівців несуть у собі такий емоційний заряд, що змушує читача здригнутися. Ось уривок із спогаду Ольги Сірої з Нового Глибова: "Міліція приїхала із зеками, ті скидали солом'яну покрівлю. Батько почав хитрити: коли

приїжджали міліціонери, він сидів на хаті, ніби розбирав її, таким чином в селі залишилася лише наша хата... Страшні події продовжувались. Підїхала машина до цвинтаря, на Високій горі, невідомі розвантажили бочки, ящики, мішки, пилки, сокири. Коли їх не було, ми все потопили в озері під горою, та це не допомогло. Вони розкопували могили, діставали останки покійників, вкладали в бочки, притрушуючи хлоркою, і в інших селах хоронили в братських могилах".

А ось слово Володимира Йовенка, який і став ініціатором уже традиційних зустрічей земляків-глибівчан на рідних згальблених просторах: "На жаль, все відібрано в людей цього краю, а самих їх розкидано в різні місця. Та клич пам'яті перемоги нелегко, особливо коли живе він в серцях справжніх патріотів".

У 2010 році відбулася перша зустріч, на яку зібралися 500 глибівчан і членів столичного Чернігівського земляцтва.

Через багато десятиліть біля підмурків знищеного сільського клубу Нового Глибова установили хреста. Через рік ностальгія знову направила переселенців на збереження та відродження історичного куточка нашої багатотрагедійної вимушено покинутої батьківщини. Що ж, якщо державним діячам ніколи займатися духовними праосновами, то за цю справу беруться люди високого громадянського обов'язку, на яких таке багате наше Чернігівське земляцтво".

Такі статті й складають серцевину вкрай потрібного видання. Окрім того, слід сказати, що текстову частину книги гідно доповнюють численні фотознімки – від унікальних з часів давноминулих, збережених у сімейних альбомах, до тих, що відбивають нинішній час, особливо ж традиційні зібрання знедомлених людей чи то на придніпровських луках, чи біля охайної каплички. Так що пам'ять жива, незважаючи на такі невігійні шрами, які залишили нам у спадок московська влада та її місцеві послушники.

Цим і сильна книга Катерини Кузьменко-Лісовенко.

Леонід ГОРЛАЧ

Меморіальну дошку на честь письменника й журналіста, уродженця села Шабалинів Коропського району Івана Шкурая відкрили на фасаді будинку народних традицій і дозвілля.

Завітали на відкриття дошки виконуючий обов'язки голови райдержадміністрації Віктор Кузуб, заступник Коропського селищного голови Василь Кравченко, начальник відділу культури і туризму, молоді та спорту РДА Сергій Семенов і начальник відділу культури і туризму Коропської селищної ради Людмила Самойловська, староста Шабалинівського старостинського округу Микола Сальнюк. У заході взяли участь і представники Чернігівського земляцтва.

З ініціативою увічнити пам'ять про видатного земляка виступили жителі Шабалинова, творчі люди краю, місцева райдержадміністрація та коропська громада. Відкриття дошки відбулося в ювілейний рік Івана Васильовича – цього серпня автору двадцяти прозових і поетичних книг виповнилося 80...

Літературознавці називають його яскравим виразником ідей патріотизму. Чільне місце в тематиці доробків письменника займає рідний край і місцеві жителі. Людина, яка більшість життя прожила на далекій Луганщині, у своїй творчості линула в найдорожчу серцю поліську сторону. Іван Шкурай і псевдонім собі обрав із прив'язкою до малої батьківщини – Деснаш. У Шабалинові письменника пам'ятають і шанують, і на відкриття дошки зібралося чимало людей.

Почесною гостею заходу була дружина письменника Любов Іванівна, яка приїхала з Луганщини. На батьківщину свого чоловіка вона повезла кілька десятків примірників його книги "Печальна повесть", в основу якої лягла біографія першої в Росії вченої жінки-хіміка Віри Богданівської-Попової, життя якої пов'язане із Шабалиновим.

Твори автора гостро пронизані актуальними питаннями, які не дають спокою митцю. У центрі уваги постає Україна, яка "нещасна у всіх віках". Автор, звертаючись до загальних та поодиноких образів, що сховані в так званих "акустичних містечках", намагається глобально відтворити наше життя.

Право відкрити меморіальну дошку

надали кращим учням Шабалинівської школи Вікторії Іванець та Олександрю Боярчуку.

Вшановуючи пам'ять письменника, патріота України й рідного краю, учас-

Про особисте знайомство з письменником, власні враження від творчості і від спілкування з самим автором розповіла автор книги "Коропщина в іменах", письменниця, журналіст і краєзнавець Валентина Михайленко. Валентина Микитівна зачитала кілька яскравих уривків із сторінок, які написав видатний уродженець Шабалинова.

– Візьміть його книги. І коли вам на душі буде тяжко, коли доведеться шукати відповіді на якісь питання – читайте книги Івана Шкурая. Там ви знайдете всі відповіді, – запевнила вона.

Про те, що земляки ніде не прочитають і не почують, яким був письменник у побуті і в житті, проникливо розповіла зі сцени його дружина Любов Іванівна.

Її та всіх присутніх на святі чекав сюрприз від прихильниці творчості Івана Васильовича самодіяльної композиторки із Мезина Катерини Кулик. Вона виконала пісню на його вірш "А села вже нема". До того ж, Любові Іванівні на теплу згадку про Коропський край Катерина Федорівна подарувала

свій виріб у техніці інкрустації соломкою.

Під час заходу демонструвалась книжкова виставка творів письменника, яку організувала бібліотекар Шабалинівської бібліотеки-філії Світлана Зайченко.

Концертну програму глядачам подарували аматори будинку народних традицій і дозвілля.

Ця подія є яскравим прикладом для земляків з увічнення імен, які залишили свій слід в душах і серцях українців.

Наш кор.

ДЕСНАШ повертається

ники заходу поклали квіти до відкритої дошки.

Після цього у залі будинку народних традицій відбувся вечір-портрет "Іван Шкурай. Життєвий і творчий шлях українського письменника і журналіста". Захід підготували й провели працівники центральної районної бібліотеки.

– Не можна знати літературу України, не знавши літератури рідного краю, – зазначила ведуча заходу Світлана Матвієнко, закликаючи всіх присутніх читати твори Івана Шкурая.

Наша пошта

Серед різноманітних звернень до нашої газети є й цілком несподівані, надіслані з різних куточків України. Серед них і аналітичне послання вчительки з міста Каланчак Херсонської області, яке ми оприлюднюємо.

“Шановні творці газети “Отчий поріг”!

Щиро вітаю ваш дружний колектив. Глибоко шаную ваш професіоналізм, творчість та звязку на ниві журналістики, адже недаремно кажуть, що у кожної людини настає момент, коли треба стишити ходу, зупинитися й оцінити своє життя, звірити його з власним серцем. Коли ж ідеться не про одну людину, а про колектив, що живе єдиною метою, про серця, які прагнуть зберегти кращі традиції, відгукуватися на потреби сьогодення, про світ, що завжди відкритий для змін, цей момент особливо урочистий і тривожний водночас.

Бо там, де професійна справа давно стала справою душі, інакше бути не може.

“Отчий поріг” – це не просто газета. Це історія районів, сіл Чернігівщини, історія людей, які стають героями публікацій. Але насамперед це професіоналізм і чесність журналістів, і ці якості не вимірюються ні роками, ні тиражами, хоча дуже обідно, що стільки доброго сказано в часописі про села області,

стільки задіяно людей у товаристві “Чернігівське земляцтво”, а тираж всього 1100 примірників. Допоможіть, шановні, газеті, випишіть її, адже вона твориться без державної підтримки. Сама я передплачую “Отчий поріг” з 2011 року. Зберігаю всі примірники. Виділити кращі я не можу, вони всі хороші.

Шановна редакційна радо!

Упевнено крокуйте до мети, бережіть традиції, знайте, що ваша справа почесна, відповідальна й корисна. Нехай крила надії оберігають колектив від сумнівів і тривоги. І хоча газета “Отчий поріг” молода, але зі славним історичним минулим, а без нього нема майбутнього. Доброго здоров'я всім, поваги від дітей та онуків, добробуту і, звичайно, бачити нашу рідну Україну без війни”.

Лідія КИШИНЕВСЬКА,

дитя війни, вчителька музики

Приватний патріотизм

Нещодавно в Інтернеті з'явилася гнівна репліка нашого шановного земляка Анатолія Пінчука. Уже не вперше (до речі, є в нього ще кілька сподвижників, які уважно прочитують нашу земляцьку газету й звинувачують її в недостатньому патріотизмі, нелюбові до України).

Цього разу пан Анатолій звинуватив колектив редакції в тому, що не було гідно відзначено дату Незалежності України. Як на нас, подібний буквализм нагадує просте школярство, досить лишень уважно відстежити всю тематичну спрямованість друкованого органу впродовж усіх років його видання. На його сторінках послідовно утверджуються пріоритет української історії, героїка Другої світової війни, подвиги наших земляків – воїнів АТО, розповідається про життя славних нині суцільних видатних земляків та багато іншого.

Тож звертаємося до подібних критиків: а чому б вам не подавати патріотичні матеріали до “Отчого порогу”, підправляючи збайдужілих до України працівників редакції, а не виявляти свій гнів на безмежних просторах Інтернету? Ми завжди відкриті для утвердження любові до багатостраждальної героїчної України, яка не приватизується ні окремими партіями, ні доморощеними патріотами.

Леонід ГОРЛАЧ,

головний редактор газети

Такий вигляд нині має пам'ятник видатному бджоляру Петру Прокоповичу в селі Пальчики Бахмацького району після того, як стараннями ніжинських бджолярів на чолі з Петром Балашем там з'явився козацький хрест.

Від редакції.

Як уже мовилося, нашу газету читають далеко за межами Києва та Чернігівщини – в тому ж Томську, де активно працює відділення нашого земляцтва під орудою невтомного патріота Михайла Худобця.

Та, на жаль, лунає чимало нарікань на редакцію з боку наших киянських та інших читачів за те, що свіжі числа часопису надходять до передплатників або запізно, або й зовсім не з'являються в поштових скриньках. Отож повідомляємо, що друкований орган нашого Чернігівського земляцтва готується й друкується вчасно, принаймні, ще не було за всі роки жодного порушення графіків. Тож вся біда в роботі Укрпошти, тому звертайтеся в разі порушення доставки до співробітників цієї організації.

Ось уже скільки років, коли наша велика земляцька родина збирається на традиційні загальні збори, сотні людей у єдиному пориві піднімаються й повторюють слідом за співаком слова Гімну нашого земляцтва:

*Хай Чернігівське земляцтво
Розквітає і росте!*

ще жити

А славетний солоспів написав свого часу мудрий і талановитий чернігівський поет Станіслав Реп'ях. Написав – як видихнув серцем. Тому й гуртують нас на добрі справи нехитрі рядки. Тому ми вже навіть через це зобов'язані пам'ятати одного з яскравих творців новітньої української літератури, якому нещодавно виповнилося вісімдесят. На жаль, що дату зустрічав Станіслав уже на небесах. Але на землі залишилася й діє його оригінальна творчість. А відтак душа поета продовжує жити серед людей.

Про це йшлося нещодавно на презентації книги споминів про нього "Йому ще жити й жити у серцях", яка відбулася в затишному Чернігівському музеї М. Коцюбинського. В музеї, до якого часто топтав стежку Станіслав Панасович, що свого часу й саму місцеву Спілку письменників прийняв у свої стіни, коли вона стала бездомною. Зрештою, ініціатором і упорядником видання теж був нинішній директор музею Ігор Коцюбинський, який зумів об'єднати під одною обкладинкою спомини письменників і журналістів, музейних працівників і просвітян, худож-

ників і композиторів. А це робота не легка – створити реалістичний портрет неординарної людини, яку знала вся область, яка свого часу об'їздила мало не кожен хутірець, написала десятки книг віршів, документальної прози, яка впродовж трьох десятиліть генерувала всю літературну роботу як очільник обласної організації письменницької Спілки. А ще ж підтримка десятків молодих літераторів, відзначення різних ювілеїв, редагування десятків рукописів початківців. А ще ж наставництво в усній формі, бо С. Реп'ях мав і феноменальну пам'ять, і енциклопедичні знання.

Як на мене, досить повно охарактеризувала в передмові значення Станіслава Панасовича нинішня очільниця обласної організації СПУ Ганна Арсеніч-Баран: "Цього року йому виповнилося б 80. Та вже шість років його немає з нами, немає людини, яка ще намірювала чимало справ, яка мала численні задуми, яка хотіла жити й творити. Високі Небеса забрали його, бо, кажуть, що там теж чекають на щирі душі... В одній зі своїх найкращих пісень Станіслав Реп'ях сказав: "Я у не-

бо ясне назавжди задивився, як соняж". І з того соняшникового задивлення й проростала його творчість, його діяльність, його невсипущість і наснаженість. Зрештою, небо стало його останнім осідком назавжди".

Такими ж щирими й правдивими є спомини і старших за віком митців Олексія Брика, Валерія та Сергія Демченків, Івана Зажитька, Володимира Ємця, Станіслава Маринчика, Ростислава Мусієнка, Михайла Сушка, Михася Ткача і дещо молодших Сергія Дзюби, Леоніда Луцюка, Володимира Сапона, Анатолія Шкуліпи. Одні автори подають розлогі роздуми про творчість майстра через особисті контакти з ним, інші вибирають із пам'яті неповторні епізоди та події, які ніби давно канули в лету, але тепер збережені назавжди, дякуючи живому слову. Словом, книга справді стала колективним портретом небуденного нашого сучасника, який заслуговує на краще пошанування – сказати б, у назві однієї з вулиць Чернігова, для якого він зробив набагато більше за крикливих трибунних патріотів-громовержців.

В книзі використані унікальні фотографії, які бодай штрихами відбивають життя С. Реп'яха.

На презентації, яку провів Ігор Коцюбинський, прозвучали теплі виступи Ганни Арсеніч-Баран, Михася Ткача, Миколи Лелюка, Василя Буденного, Олени Мамчич, Станіслава Журавля, Тетяни Матюшкіної, Ольги Гребницької, Ольги Єрмоленко, Михайла Сушка, а композитор і виконавець Володимир Горленко виконав власну пісню на слова презентанта "Річенька". Не було тільки жодного чиновника від культури, що засвідчує: давні традиції невмирущі.

Леонід ГОРЛАЧ

Масляну 1846 року Тарас Шевченко разом із своїм товаришем Олександром Афанасьєвим-Чужбинським зустрічали в Ніжині. Які ж спогади залишилися про цю подію?

Загадковий

За спогадами О. Афанасьєва-Чужбинського: "Приїзд Шевченка до Ніжина не міг лишитися таємницею. Двері наші не зачинялися, особливо нас відвідували студенти і серед них М.В. Гербель, який був тоді на останньому курсі. У четвер ми пішли у дворянське зібрання. На другий день ми всі роз'їхалися по гостях, і тоді ж він написав Гербелю в альбом чотири рядки з однієї своєї п'єси:

*За думою дума роєм вилітає,
Одна давить душу, друга роздирає,
А третя тихо, тихесенько плаче
У самому серці, може, й Бог не бачить.*

А щодо самого Тараса Григоровича Шевченка? Він у своїй повісті "Близнець" пише й таке: "В городе Нежине квартировал армейский пехотный полк NN. В этот полк был переведен мой приятель и поселился в белой хатке с садиком и цветничком, как раз против греческого кладбища". Тут він зустрічався з дівчиною. І продовження: "Он навещал Якелину, едва движущуюся, и уверял старика, что он с каждой почтой ожидает родительского благословения. Пришел перевод. И он для такой радости зашел в так называемую кондитерскую Неминая, и порядком кутнул перед выездом".

Є відомості й за книгою О. Я. Кониського. першого біографа Т. Шевченка: "Коли Шевченко і Чужбинський (останній до того ж і годованець Ніжинського ліцею) приїхали в Ніжин, дак про приїзд їх зараз залунала чутка по місту і "двері нашої квартири, – розповідає Чужбинський, – не зачинялися найпаче від студентів: між ними тоді ще був і відомий потім перекладник творів Шекспіра, Шіллера, Гете, Шевченка і ін. – Микола Гербель".

За спогадами Т. Г. Шевченка і О. Афанасьєва-Чужбинського можна зробити висновок, що вони зупинилися в готелі. Це підтверджується згадкою про "номер" і "номерного". Така лексика характеризує службове приміщення, тобто готель.

Віднайшлися спогади Миколи Гербеля та Леоніда Глібова – сучасників Т. Г. Шевченка, які, не прив'язуючись до

"Неминай"

перебування Кобзаря в Ніжині, зробили опис міста тих часів.

За спогадами М. Гербеля: "Вихрем мчатся кони, колокольчик заливається. Уже не далеко до Нежина. Как бледные призраки, поднимаются на горизонте стрельчатые его колокольни. Уже застава далеко за мною, уже я несусь по живой мостовой, каковых не найдется на свете, и знакомые фонарные столбы мелькают перед моими глазами. Вот почта, вот Богоугодное заведение, вот та вывеска магазина, над которою мы изошряли свое юное погреб, вот и цирюльня, хозяин которой меня стриг, и, признаться, прескверно, хотя и уверял всех, что ни в чем не уступает петербургским парикмахерам; вот лавки, площадь, кондитерская с лаконическою надписью над дверью "Неминай".

За спогадами Л. Глібова: "На большой почтовой дороге между Москвой и Киевом, в том месте, где эта дорога пересекается трактом, идущим из Чернигова в Полтавскую губернию и дальше на юг, составляя отрасль так называемого Белорусского почтового тракта, судьбе угодно было расположить городок, который пережил несколько достопамятных эпох в истории Украины, а теперь считается одним из лучших городов Черниговской губер-

ца г. Стефанеева с двумя отдельными комнатами для проезжающих при общей гостиной или, лучше сказать, столовой. Сам г. Стефанеев бывалый и сведущий грек; с ним соскучившемуся путнику можно с удовольствием побеседовать".

Із вищенаведеного дізнаємося, що готель "Не минай" (або "Неминай") з кондитерською "Неминай" дійсно існував. І на Масляну 1846 року там перебував Шевченко. Розглянувши розташування вікон у тій будівлі, а вони з одного боку виходили на тодішню міську площу (за спогадами М.Гербеля) – тепер це площа Заньковецької, а з іншого – на вулицю Мостову (за спогадами Л.Глібова), теперішню Гоголівську, можна зробити висновок, що напівлегендарний "Не минай" – це сучасне приміщення стоматологічної поліклініки на вулиці Батюка № 7. А ще до написаного можна додати слова зі статті М. Гербеля: "К числу других торговых и промышленных заведений принадлежат: вольная аптека, 4 трактира, 5 гостиниц, из которых лучшая под вывескою "Неминай", 2 кондитерских купца Беляева и компании, и грека Стефаньева, модный магазин, 4 торговых бани, 4 цирюльни и 41 кузница".

М. САМКО,
краєзнавець

Ой і добре вчинили ми з чоловіком, коли забрали та перевезли з Антонівки, що на Варвинщині, разом із мамою всі її домашні "скарби": вишиті рушники, картини, наволочки, килими, виткані доріжки, навіть скриню й інші предмети побуту. Зберігаються вони нині у нашій домашній світлиці, а коли святкуються День села чи Бровари, чи в якесь село, чи в сільський Будинок культури і стає експонатом.

ЩОБ пам'ятали

Цього разу частина рушників, килимів, домотканих доріжок, горщиків перекочувала до сільської книгозбірні на вечорниці "А було колись", щоб показати себе школярикам-другокласникам.

Тринадцяте грудня – День святого Андрія Первозванного. За традиціями наших предків звечора дванадцятого грудня дівчата та хлопці сходилися до однієї хати, винайнятої та підготованої заздалегідь, щоб відзначити свято Калити. Дівчата приходили раніше, готували святкову вечерю, а після заходу сонця з'являлися і парубки з солодощами та наливкою.

Починалося все із цікавих історій, які переказували хлопці, доки дівчата виставляли на столи полумиски з варениками, пиріжками, кисілем та іншими смаколиками. Повечерявши, молодь приступала до розваг, найголовнішою з яких є "кусання калити".

Калита – це великий корж із білого борошна, який печуть дівчата. Тісто солодке, з медом, підсушене при випіканні, щоб важко було вкусити. Посередині коржа отвір, в який протягують червону стрічку, за яку підвішують калиту до сволака посередині кімнати. Підвішують високо, щоб парубок міг вкусити коржа тільки підскакуючи. Рештки калити після змагання розділяють серед присутніх.

В Україні побутувало дуже багато найрізноманітніших способів ворожінь. Ми знаємо лише малесеньку частку ритуалів та обрядів "Андріївських вечорниць" наших предків. Проте і досі такі вечорниці – це веселе і колоритне дійство, жарти та сміх, які охоплюють часто і старше покоління.

Ось таку цікаву пізнавальну розповідь про дозвілля колишньої молоді в селах України прослухали від мене

другокласники Требухівської школи, які завітали до сільської бібліотеки.

Потім я передала слово педагогу Оксані Корнійко. Були танці, пісні, змагання, святковий флешмоб. Разом з дітьми співали, танцювали, брали участь в іграх також їх вчителі та вихователі Світлана Харченко та Валентина Бабич. А Оксана Леонідівна пропонувала все нові і нові змагання, рухливі ігри та способи ворожіння для дівчаток. Особливо гамірно було, коли хлопці кусали калиту, яку тримав підв'язано на рогах директор Будинку культури Володимир Субин. Потім ми з завідуючою книгозбірні Галиною Лисенко пригостили гостей смачними варениками з сиром і родзинками.

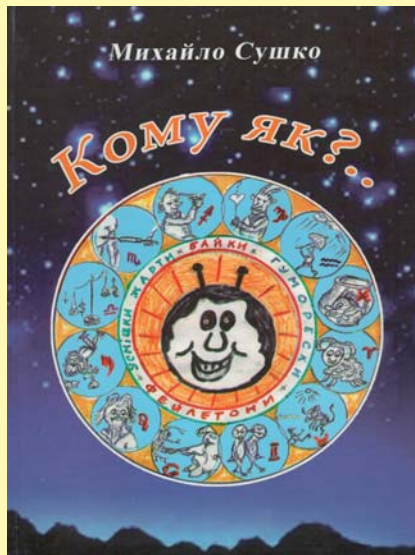
Та свято на цьому не закінчилось, адже вечорниці в бібліотеці відбувались 18 грудня – напередодні Дня

Святого Миколая. За традицією в ніч на 19 грудня діти отримують подарунки під подушками. Тому вони вірять у диво, звершуване святим Миколаєм, і вчать в нього бути милосердними. Святий Миколай опікується бідними, воїнами, подорожніми, вважається покровителем дітей і студентів, моряків, торговців і лучників, він був багатим і дбав про знедолених в усі часи, скориставшись великим батьківським спадком.

Про благодійність і милосердність святого Миколая та про традицію дарувати подарунки дітям, яка пішла з тих давніх часів, розповіла школярям Галина Лисенко. Потім ми, господині книгозбірні, які стали і спонсорами проекту, вручили учням подарунки від імені святого Миколая, побажали їм бути здоровими та щасливими, добре навчатись, поважати старших і запросили їх стати постійними користувачами бібліотеки. А педагогам подякували за допомогу в проведенні цікавого народознавчого заходу.

Надія КОЛЬЦОВА

Дивлюся на мавп'ячий календар. Дев'ятнадцате. Миколая. Значить наближається Новий рік голошийого Півня.

– Жінко! – кричу, як ото Оскан в турецькому серіалі "Уламки щастя". Там його голос лунає, як ще тільки світає і вже як заходить. Красавець, як і всі суніти разом із шумерами.

Голова – круглісінька і здоровенна, неначе кавун з херсонського баштану, лисина – гладенька, мов коліно бегемота, а борода – чорна і широченна, як у Дідзьо з голосу "Діти України". Такі подобаються не тільки мені, а й сімдесятирічним дівчатам із нашого під'їзду. За хвилину Оскан знову:

– Сестро! А йди-но сюди! Чаю неси, мавпо!

Мені подобається, і я теж:

– Жінко!..

Вона й послухалася. Відірвалася від чернігівської газети "Сім днів", бо, окрім усіяких пліток з сарафанного радіо, ще й застарілі новини любить, бо газета – читана й перечитана сусідкою.

– Не горлянь! – каже, – який собака тебе вкусив?

– Твій рік закінчується, – лащуся. – Наступає мій, рік нескубаного Півня. Хочу просидіти з тобою всю ніч при свічках, бо, може, й знову вирубають. Давай побалуємося ковбаскою. Домашньою.

– По-перше, не лементуй, неначе тобі позакладало, а по-друге, дуй на базар. Бо коли ти вдома її бачив, та ще й домашню? Прихватиш тоненьку, але

Новорічна усмішка

КИШКИ І КИШКИ

довгу кишку з недогодованого кабана і грамів двісті м'яся, то й начинимо.

Лечу! Ще біля входу на весь голос:

– Де тут кішки продаються?

– Не волай! Над вухом, – теж кричить та, що торгує гамбургерхерами, – за рогом, де продаються кенари-балаболки. Прийшов.

– У вас кішки є?

– Аякже, є. Для пересадки не продаю. І не проси..

– Та мені наказала тонку..

Ще й не договорив, а вона:

метр. Щоб наїстися. Від пуза.

– А м'ясо почім?

– По дев'яносто сім з гаком.

– А гак скільки затягне?

– Та гривень тринадцять. Не більше.

Множу, ділю, додаю в умі, бо віднімати не навчили. Перевіряю для очистки совісті калькулятором. Виходить сто десять, без гаку. Витрушую гаманця, а там і десятки не залишилося після кишки. Бачу і без калькулятора, що і на двадцять грамів не вийде, а не двісті, як їй хотілося.

– Та хай воно вам згорить або скисне, те нещасне м'ясо, – начиню дердошкою. Як колись у Лубенці.

Приходжу, а моя у ванній. До Нового року ще два тижні, а вона вже плещеться, як гуска в болоті.

– Ти в мене доплещешся, – думаю, і тихенько кричу:

– Жінко! М'яса немає. Капіталу не вистачило. Начинимо дердошкою.

– А що воно таке?

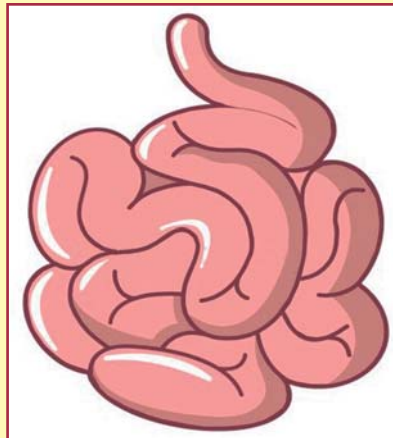
– Технологія до нестями не складна, – передаю їй по дверях азбукою Морзе.

– Береш дві-три картоплини, разом із лушпинням, ополіскуеш у тазик заради економії, щоб менше платити за воду. Там же і руки помий, бо мало чого з базару припреш разом із кишкою. Залиши лапаеш у морозильній камері, бо темно, свинячу шкірку, якою тебе пригостила ятрівка ще до минулого Різдва, бо кололи. Знімаєш із цвяха немиту після буряків тертушку і дереш картоплю, як на деруни, товчеш у ковганці товчачкою три здоровенних цибулини, перемішуєш із тим, що надрав, і начиняєш. Потім у духовку, доки добряче не почорніє. Смакота!

А вона тобі лагідним голосом, бо телеграф через воду не працює:

– Сам дери і напихайся сам!

Капіталіст. Капіталу йому не хватило... Дивися, щоб і тебе від дердошки не хватило! – це вже, як відчинилися двері.

– У нас всі – тонкі, бо худючі. Он нявкають. Яку тобі?

– Та мені на ковбасу, дружина замовила.

– Що? Вже і з них начиняють?!

– Таке видумаєте, шановна. Таку, як смердюча панчоха капронова, потрібно.

– Так би зразу і сказав, що тобі не кішка, а кишка потрібна, – та, що в кишківнику плаває. Прямуй наліво, там і знайдеш.

– Наліво я вже ходив, у молодості..

– Та м'ясний павільйон там, дурнику..

Купив одну. Не товсту – може, з

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО
Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ

Засновник: ГО "Товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.XI.2001 р.
Реєстраційне свідоцтво: серія КВ №5594
Передплатний індекс 37630

Адреса редакції:
02002, Київ, Броварський проспект, 15,
тел. 206-87-12
Контакти: www.chz.org.ua,
e-mail: otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

В.В. Ткаченко, В.І. Авдеєнко, Л.Н. Горлач (Коваленко), А.Л. Курданов, Т.А. Літошко, П.І. Медвідь, О.Ф. Орехович, Ю.А. Русанов, М.М. Ткач, В.В. Пушкар'єв, В.Є. Устименко, М.І. Халимоненко.

За достовірність фактів, точність імен і прізвищ, географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання. Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор **Ганна Скрипка**. Комп'ютерний набір **Ганна Скрипка**.

Верстка, дизайн **Оксана Кисленко**.

Надруковано та зверстано на замовлення товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві у КП "Редакція журналу "Дім, сад, город". Тираж 1100.